

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GRUP ÇALIŞMASIYLA GAZETE KÜPÜRLERİNDEN POSTER OLUŞTURMA TEKİNİNİN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Mutlu UYGUR*

Tuğba YANPAR YELKEN**

Özet

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim Sosyal Bilgiler derslerinde grup çalışmasıyla yürütülen gazete kupürleri yardımıyla poster hazırlama etkinliğinin öğrenci başarısı üzerindeki etkisini tespit etmektir. Bunun için 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi, "toplum için çalışanlar" ünitesi seçilmiştir. Çalışmada deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Yapılandırmacı kuram doğrultusunda yenilenen programın uygulamaları hem kontrol hem de deney gruplarında yürütülmüştür. Bu çalışmalara ek olarak deney grubunda öğrenciler ders içeriklerine paralel biçimde gruplarla gazete kupürlerinden yararlanarak poster oluşturmuşlardır.

Araştırma, 2007-2008 eğitim-öğretim yılında Mersin Mimar Sinan İlköğretim Okulunda 5. sınıf öğrencileri arasında yapılmıştır. 5-D sınıfı deney grubunu, 5-C sınıfı kontrol grubunu oluşturmak üzere toplam 58 öğrenci bu araştırmanın deneklerini oluşturmaktadır. Verilerin analizi SPSS paket programında t-testi kullanılarak yapılmıştır. Çalışma sonunda deney grubu lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Bilgiler Dersi, Gazete Kupürleri, Grup Çalışması, Poster Hazırlama

Giriş

Öğrenciler, konu ya da problemi kendileri inceledikleri, bunları uygulamalı olarak çalıştıkları, uygulama çalışmalarının sonuçlarını not ederek, kendi aralarında sonuçları tartıştıkları durumlarda daha fazla öğrenmektedirler. İlköğretim okullarında öğrencilerin bu yönde eğitim alabilmeleri eskiden beri amaçlanmıştır. Bu doğrultuda ülkemiz ilköğretim okullarında uygulanmakta olan program, 2005'den itibaren "yapılandırmacı" eğitim kuramı doğrultusunda yenilenerek uygulamaya konulmuştur.

Yapılandırmacı (oluşturmacı) kuram, öğrenciyi dersin merkezine alan, dersin başından sonuna kadar etkin hale getiren, öğretmeni bilgi veren öğretici konumundan yönlendirici olduğu rehber konumuna getiren, bilginin tekrarı değil, transferi ve yeniden yapılandırılmasının söz konusu olduğu, değerlendirmenin üründen çok süreç odaklı olduğu vurgusunu yapan bir kuramdır (Özden, 2003, 55; Huitt, 2003;

* MEB, Mimar Sinan İlköğretim Okulu, Mersin

** Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Mersin

◆ Mutlu Uygur / Tuğba Yanpar Yelken

Titiz, 2005, 17). Yapılandırmacılık öğretimle ilgili değil, bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır ve bu kuram bilgiyi temelden kurmaya dayanır (Demirel, 2005b, 233-234). Bilginin öğrenci tarafından inşası için bilgiye öğrenci kendisi ulaşmalı ve yorumlamalı, bunun içinde sınıfta grup dinamikleri oluşturarak öğrenciyi motive etmeli, ders zevkli hale getirilmelidir.

Bu kurama göre, dersin öğretmeni etkileşimli öğretim materyallerini ve ilk elden kaynakları kullanır. Öğrencilerinin ilk elden bilgi edinmelerine yardımcı olur. Öğrencilere hazır bilgi vermez (Akpınar ve Ergin, 2005, 55-64).

Yapılandırmacı kuramda öğretmenlere, öğretim sürecinde bazı farklı alternatif yöntemler önerilmektedir. 2007 - 2008 eğitim-öğretim yılında TTKB (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı) okullarda uygulanmak üzere “müze ile eğitim” ve “eğitimde gazete kupürlerinden yararlanma” gibi iki farklı etkinlik önermiştir. Eğitim sürecinde ülkemiz okullarında pek yaygın kullanılmayan gazeteler özellikle Sosyal Bilgiler dersinde kullanılabilecek bir görsel öğretim materyali niteliği taşımaktadır.

Eğitim-Öğretimde Gazete Kullanımı

Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin güncel olayları ve anlık gelişmeleri takip etmeleri gereken bir derstir. Yapılandırmacı kuramda öğrencinin bilgiyi yapılandırması istendiğine göre, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi için gündemi takip eden, yorum ve eleştiri yapabilen, bilgiyi anlamlı hale getirebilen bireyler olmaları sağlanmalıdır. Gazete yoluyla güncel konuların takibini yaparak öğrenci bu kazanımı edinebilir. Ayrıca öğrenci görsel bir öğretim materyalinden faydalandığı için de ders daha eğlenceli hale getirilmiş olur.

Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımı yoluyla Sosyal Bilgiler öğretiminin amaçlarına da önemli ölçüde ulaşılmış olur. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersi aracılığıyla gazete okumaya, gazetede ki haberleri izlemeye, haberlerle ilgili konularda düşünce üretip, yorum yapmaya alışan öğrenciler, daha sonraki yaşantılarında da bu alışkanlıklarını sürdürürler. Sosyal Bilgiler dersini işlerken sınıfında gazeteye yer veren, dersin konularını gazetelerdeki günlük haberlerle ilişkilendiren bir öğretmen toplumsal olaylara karşı duyarlı, sorumlu, içinde yaşadığı yakın ve uzak toplumsal çevresini tanıyan bireyler yetiştirmiş olur (Deveci, 2005).

Özellikle ilköğretimde öğrencilere gazetenin önemi ve gazete okuma alışkanlığı grup etkinlikleriyle çalışmalar yaptırılarak kazandırılabilir. Gazetelerden işlenen konuyla ilgili güncel haberlerin yer aldığı kupürlerin toplanarak öğrenci tarafından üniteyle ilgili posterlerin oluşturulması bu etkinliklerden biri olabilir. MEB, Talim Terbiye Kurulunun da bu yönde bazı çalışma ve önerileri mevcuttur.

Millî Eğitim Bakanlığı-Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB), 24.01.2008 tarih ve 3 no’lu kararında, “ilköğretim 4.-8. sınıf öğretim programlarının, öğrenme-öğretme süreçlerinde gazete kupürlerinden yararlanma” başlığıyla önerilerde bulunmuş, bu yöndeki resmi yazıyı tüm ilköğretim okullarına göndermiş ve gereğinin yapılması yönünde görüş bildirmiştir.

TTKB, İlköğretim 4.-8. Sınıf öğretim programında, gazete kupürlerinden yararlanma ile ilişkilendirilen kazanımları da belirlemiştir.

5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde gazete kupürleriyle sağlanabilecek kazanımlar ve açıklamalar Tablo 1’ de gösterilmiştir.

Tablo 1. İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 5. Sınıf Öğretim Programında “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” İle İlişkilendirilen Kazanımlar

Sınıf	Öğrenme Alanı/ Ünite	Kazanımlar	Açıklamalar
5. Sınıf	Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler/ Toplum İçin Çalışanlar	1. Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir.	Kamu yararına çalışan sivil toplum kuruluşları, kuruluş amaçları, çalışmaları vb. ile ilgili gazete kupürleri toplatılarak sivil toplum kuruluşlarını resmî kurum ve kuruluşlarla ilişkilerini içeren sunu hazırlanabilir.
		2. Kurumların insan yaşamındaki yeri konusunda görüş oluşturur.	
		3. Sivil toplum kuruluşlarının etkinlik alanlarına göre sınıflandırır.	
		4. Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin sonuçlarını değerlendirir.	
		5. Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını resmî kurum ve kuruluşlarla karşılaştırır.	

Kaynak: ttkb.meb.gov.tr/yenicalismalar/gazete.pdf . Erişim: 12.04.2008.

Çalışmada gazete kupürleri grup çalışmasıyla kullanılmakta, öğrenciler bu kupürlerden posterler oluşturmaktadırlar. Bilgiyi yapılandıran sınıfta bu tür etkinliklerin yapılması önerilmektedir. Bu çalışma da yapılandırmacı kuramın bu noktadan hareketle, öğrencilerin gruplara ayrılarak, işbirlikli öğrenme biçiminde çalışmalarını sağlanmıştır. Öğrencilerde işbirliği ortamı sınıfta çalışma grupları oluşturularak sağlanmıştır. İşbirlikli öğrenme ortamları aşağıda tanımlanmıştır.

İş Birlikli Öğrenme

İş birlikli öğrenme ortamları bilgiyi yapılandıran sınıflarda yer alan öğrenme ortamlarının başında yer almaktadır.

Demirel (2005a, 81), geleneksel öğrenme ile yapılandırmacı öğrenme ayrımını Tablo 2’ de gösterildiği şekilde yapmıştır;

Tablo 2. Geleneksel Öğrenme ile Yapılandırmacı Öğrenmenin Karşılaştırılması

Geleneksel Öğrenme	Yapılandırmacı Öğrenme
Tümevarım	Tümdengelim
Sabit program	Öğrenci sorunlarına göre değişebilen program
Öğretmen doğru yanıtları araştırır	Temel kavramları anlamalarıyla ilgilenir
Değerlendirme ders sonunda ve bağımsızdır	Süreç odaklı tümel değerlendirmeye dönük
Öğrenciler bireysel çalışır	Öğrenciler gruplar halinde çalışır

Kaynak: Demirel, 2005a.

Demirel (2005, 103), bilgiyi yapılandıran (yapılandırmacı öğrenme uygulanan) sınıfta öğrenci etkinliklerinin gruplar halinde çalışarak yapılması gerektiğini belirtmiştir. Wilson (1997) ise yapılandırmacı öğrenmede kullanılan stratejileri, drama, proje çalışmaları, tasarımıyarak öğrenme, öğreterek öğrenme ve işbirlikli öğrenme olarak tanımlamaktadır.

Açıkgöz'e göre (1992, 3), İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda, küçük gruplar halinde, birbirlerinin öğrenmesine yardım ederek çalışmalarıdır.

İş birlikli öğrenme, öğrencilerin konulara ilgisini artırır, etnik, cinsiyet, ırksal, zeka düzeyleri ve kişisel özellikleri farklı öğrenciler arasındaki olumlu tutumları ve sosyal etkileşimleri geliştirir. Burada etkinlikler grupla çalışma ve grubun her üyesinin katılımını dikkate alan biçimde oluşturulmalıdır (Güven, 2004). Gruplar bireyde değişiklikler oluşturmada etkilidirler. Bireylerdeki değişimler grup sayesinde daha kalıcı hâle gelir, iş birlikli grup çalışmalarında öğretim daha etkilidir, grup içinde başkalarından dönütler alma öğrenme sürecinin etkisini olumlu yönde etkiler. Grup içinde çalışmak bireyi, hem bilişsel hem duygusal hem de sosyal öğrenmeler açısından zenginleştirir (Askew ve Kernel, 1998, 8-9; Aktaran: Güven, 2004).

Bilgin ve Karaduman (2005, 32-45), Sarıtaş (1999), Yanpar, Hazer ve Arslan (2006, 113-122), çalışmalarında geleneksel yöntemlere göre işbirlikli öğrenme yöntemi lehine anlamlı farklılıklar oluştuğu sonucuna ulaşmışlardır.

Belirtilen bu çalışmalarda iş birlikli öğrenme ortamlarının öğrenci başarılarını artırdığı tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışmada da, işbirlikli öğrenme ortamı uygulamalarından biri olan grupla öğretim tekniği uygulanmıştır. Aşağıda grupla öğretim tekniği ve grup çalışmalarının amaç ve kapsamı açıklanmıştır.

Grupla öğretim tekniği: Demirel (2005a, 81-103), Grupla Öğretimde 8 tekniğin bulunduğunu belirtmiştir. Bu teknikler şunlardır: Beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, drama-rol yapma, benzetim, ikili ve grup çalışması, mikro öğretim, eğitsel oyunlar.

Bu çalışmada yukarıda yer alan tekniklerden grup çalışması tekniği uygulanmıştır.

Grup çalışması: En az 2, en fazla 10 öğrencinin bir araya gelerek belli bir amaç doğrultusunda yaptıkları sınıf içi çalışmaya grup çalışması denir.

Demirel (2005a, 81-103), kalabalık sınıflarda grup oluşturulurken dikkat edilecek noktaları şu şekilde belirtmektedir.

1. Bir sınıfta 5 yada 6 grup oluşturulması idealdir.
2. Bir ideal grup çalışması 3 kişiyle olabileceği gibi, bu sayı 10-15' e kadar çıkabilir.
3. Gruplar arası niteliği belirlemek için her gruba aynı konu verilmelidir.
4. Gruplar öğretmen tarafından random yolla oluşturulmalıdır.
5. Her grubun bir lideri-koordinatörü olmalıdır.
6. Öğretmen grup çalışmalarını yakından izlemeli, kontrol etmeli ve yardımcı olmalıdır.

Grupla çalışma tekniğinde öğretmenin uyması gereken bazı önemli kurallar vardır. Beydoğan (2004), grupla öğretimde öğretmenin rolünü 3 basamakta belirtmiştir. Bu basamaklar şunlardır: 1. Öğrencilerin işleyeceği çalışmanın amacını açıklamak, 2. Öğrencilerin çalışmaya tam katılımını sağlamak için motive etmek, 3. Çalışılması planlanan konu için gerekli ön öğrenmeleri öğrencilere hatırlatmak.

Grup çalışmalarında gazete kupürleriyle poster hazırlama tekniği: Bu teknik grup çalışmaları ve poster hazırlama etkinliklerinin bileşimi ile oluşturulmuştur. Bu teknik uygulanırken izlenecek adımlar şu şekilde sıralanabilir: 1. Öğretmen öğrencilerin işleyeceği çalışmanın amacını açıklar. 2. Poster hazırlama tekniği hakkında öğrenciler bilgilendirilerek, örnek posterler gösterilir. 2. Sınıfta random yolla 5 ya da 6 grup oluşturulur. Gruplarda ideal öğrenci sayısı 5-9 arasındadır. 4. Her gruba bir lider-koordinatör seçilir(öğrenciler seçebilir). 3. Gruplar arası niteliği belirlemek için her gruba aynı konu verilmelidir. Konunun farklı bölümleri verilebilir. Gruplar çalışmanın içeriğine göre kendilerine isim seçerler. 6. Öğretmen konuyla ilgili gazete haberlerini okur ve etkili kupürleri gösterir. Gruplarda her öğrencinin etkin rol alarak bilhassa güncel konularla ilgili kupürleri toplamaları istenir. 7. Gruplarda aynı tür kupürlerin toplanmaması için iş bölümü görev dağılımı yapılması sağlanır. 8. Toplanan kupürler, öğretmen ve öğrenciler tarafından ortak değerlendirmeyle ayıklanarak poster için uygun olanlar seçilir. 9. Renkli fon kartonlar üzerine kupürler yapıştırılır. Kupürlerin altına ve yanına amaca uygun yazılar grup tarafından yazılır. 10. Son şeklini almış olan posterler okul koridorunda ya da sergi salonunda sergilenir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde, “Toplum İçin Çalışanlar” ünitesiyle ilgili kazanımların doğru ve yeterince öğrenilmesini sağlamak amacıyla eğitim-öğretim ortamında, kontrol grubunda kullanılan yapılandırmacı kurama göre hazırlanmış olağan ders içeriği ile deney grubunda yürütülen yapılandırmacı kurama uygun ders içeriğinin “grup çalışmalarında gazete kupürleriyle poster hazırlama tekniği” kullanılarak desteklediği uygulamalarda, öğrencilere etkileri açısından farklılık olup, olmadığını saptamaktır.

Yapılandırmacı kuramda bu etkinliğin etkililiğini tespit etmek ve öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarını bu etkinliklerin ne derece etkilediğini tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Problem Cümlesi

5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinin “toplum için çalışanlar” ünitesinde, grup çalışmalarında gazete kupürleriyle poster hazırlama tekniğinin öğrenciler üzerindeki (tutum-akademik benlik-ders başarısı) etkileri nelerdir?

Alt Problemler

1. Grup çalışmalarlarıyla gazete kupürlerinden poster hazırlama tekniğinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi akademik benlik kavramı puanları arasında uygulama öncesi ve sonrası anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?

2. Grup çalışmalarlarıyla gazete kupürlerinden poster hazırlama tekniğinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum puanları arasında uygulama öncesi ve sonrası anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?

◆ Mutlu Uygur / Tuğba Yanpar Yelken

3. Deney grubunun ön test başarı puanı ile kontrol grubunun ön test başarı puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?

4. Kontrol grubunun son test başarı puanı ile kontrol grubunun ön test başarı puanı arasında anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?

5. Deney grubunun son test başarı puanı ile deney grubunun ön test başarı puanını arasında anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?

6. Deney grubu son test başarı puanı ile kontrol grubu son test başarı puanı arasında anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinin “Toplum İçin Çalışanlar” ünitesi ile,
2. Deney grubuna uygulanan, grup çalışmalarında gazete kupürleriyle poster hazırlama tekniği ve kontrol grubuna uygulanan olağan ders içeriğiyle,
3. Uygulanan ölçme araçlarıyla,
4. 2007-2008 eğitim-öğretim yılında, Mersin Mimar Sinan İlköğretim Okulu 5-D ve 5-C sınıfı öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

Sayıtlar

1. Kavram başarı testinin kapsam geçerliliği için uzman kanısı yeterlidir.
2. Deney ve kontrol grubunda kontrol altına alınamayan değişkenler, sonucu anlamlı derecede etkilememektedir.

Materyal ve Metot

Araştırma Grubu

Bu araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırma grubunu Mersin Mimar Sinan İlköğretim Okulunda 5-D ve 5-C sınıfında bulunan toplam 58 öğrenci oluşturmaktadır. 5-D sınıfında bulunan 29 öğrenci deney grubunu, 5-C sınıfında bulunan 29 öğrenci ise kontrol grubunu oluşturmuşlardır. Şubeler random (rasgele) olarak seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Sosyal Bilgiler dersi akademik benlik kavramı ölçeği: Senemoğlu (1989) tarafından Türkçeye uyarlanan Brookover’in (1964) akademik benlik kavramı ölçeği Sosyal Bilgiler dersi için hazırlanmıştır. Senemoğlu (1989) tarafından bu ölçeğin güvenilirliği 3 farklı grupta 0.80, 0.84 ve 0.89 olarak bulunmuştur.

Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği: Yanpar, Çakar ve Şahin (2000) tarafından geliştirilen Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeğinde 27 madde bulunmaktadır. Bu maddelerden 12’si negatif anlamlıdır. Ölçeğin güvenilirliği, 0.94 olarak bulunmuştur.

Başarı testi: Grupların bilişsel giriş davranışlarını ölçmek amacıyla, 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi, Toplum İçin Çalışanlar ünitesiyle ilgili belirtilen kazanımları içe-

ren 35 soru hazırlanmıştır Testin hazırlanmasında, 5.sınıf Sosyal Bilgiler dersinin öğretim programı, MEB Ders Kitabı (2007,43) ve hazırlık-test kitaplarından faydalanılmıştır. Hazırlanan 35 soru Mersin Üniversitesinden bir öğretim üyesi ve Mimar Sinan İlköğretim Okulundan 3 sınıf öğretmenin ortak kanıları sonucu 25 soruya indirilmiştir. Sorular, 5 seçenekli çoktan seçmeli sorular şeklinde hazırlanmıştır. Testin güvenilirliği 0,81 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, testin çalışmada kullanılabilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizi amacıyla t testi, SPSS 12 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlılığını test etmek amacıyla hata payı üst sınırı .05 olarak kabul edilmiştir.

İşlem

Çalışma amacıyla 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinin “toplum için çalışanlar” ünitesi belirlenmiştir. Hazırlanan ve geçerliliği uzman kanısıyla onaylanan test soruları deney ve kontrol gruplarına ayrı ayrı uygulanmıştır. Yaklaşık 4 hafta süren ünite boyunca deney grubuna, grup çalışmalarında gazete kupürleriyle poster hazırlama tekniğini uygulamaları sağlanmıştır. Deney grubu, üyeleri random olarak seçilen 4 eşit büyüklükteki gruptan oluşmaktadır. Öğrenciler daha önceki deneyimlerinden grup çalışmasını bilmektedirler. Her grup kendisine bir başkan ve sözcü seçmiştir. Gruplar öğrenciler tarafından, “Tema Grubu”, “Yeşilay Grubu”, “Kızılay Grubu” ve “Lösev Grubu” olarak adlandırılmıştır. Gruplarda her öğrencinin etkin rol alarak bilhassa güncel konularla ilgili kupürleri toplamaları istenmiştir. Ünite konuları yapılandırmacı kuram doğrultusunda belirlenen içerikte ilerlemiş buna ek olarak öğrenciler, öğrendikleri konularla ilgili poster oluşturmaya ilk hafta hazırlık ve tanıtım olmak üzere toplam 4 hafta boyunca devam etmişlerdir. Posterler bir müddet okul koridorlarında sergilenerek değerlendirilmesi sınıf öğrencileri ve ziyaretçi öğrencilerce yapılmıştır.

Ayrıca deney grubu öğrencilerine ön test ve son test olarak Senemoğlu (1989) tarafından Türkçeye uyarlanan Brookover’in (1964) akademik benlik kavramı ölçeği ve Yanpar, Çakar ve Şahin (2000) tarafından geliştirilen Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği uygulanmıştır.

Kontrol grubunda yapılandırmacı kuram doğrultusunda belirlenen içerikte ilerlemeler sağlanmış ekstra talimatlar ve teknikler uygulanmamıştır. Kontrol grubu öğretmenine ne doğrultuda bir ders uygulaması yaptığını sorduğumuzda, daha çok öğretmen kılavuz kitabında belirtilen doğrultuda uygulamalar yapmaya çalıştığını fakat bazen, klasik düz anlatım yöntemi veya soru-cevap yöntemine başvurmak zorunda kaldığını zira sürenin yetmediğini, konuları tamamlayamayacağı endişesi taşıdığını belirtmiştir.

Uygulama süresince, ders ve çalışma kitabı programda belirtilen şekilde takip edilmiştir. Uygulamalar bitene kadar her iki gruba da gözlemler yapılmıştır. Ünitenin sonunda her iki gruba da aynı başarı testi son test olarak uygulanarak veriler SPSS 12 istatistik programında analiz edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 3. Akademik Benlik Kavramı Puanlarının Karşılaştırılması

GRUP	N	t	p
DENEY ÖNTEST	29	t= -2.02	p= 0.08
DENEY SONTEST	29	0.08 > 0.05	

Akademik Benlik Kavramı Ölçeği, deney grubuna çalışma başlamadan önce ve çalışma tamamlandıktan sonra uygulanmıştır. Tablo 3'e göre, bu ölçeğe uygulanan t testi sonucunda $t=-2.02$ ve $p=0.08$ bulunmuştur. Bu sonuca göre, deney grubunun ön-son Sosyal Bilgiler Dersi Akademik Benlik Kavramı Ölçeği puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak, anlamlı bir fark ($p > 0.05$, $p=0.08$) yoktur.

Arada anlamlı bir farkın çıkmamasının nedeni çalışma süresinin 4 hafta gibi kısa bir süre olmasıdır. Bir anlamda öğrencinin öğrenme özgeçmişini kısa bir süreyi kapsadığı için akademik benlik kavramı puanları değişmemiştir.

Senemoğlu'nun aktardığına göre (2007), Bloom (1976), Akademik Benlik Kavramını, öğrencinin öğrenme özgeçmişine dayalı olarak, hedeflerle tutarlı öğrenme düzeyine ulaşip ulaşamayacağına ilişkin kendini algılayış tarzı olarak tanımlamaktadır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

GRUP	N	t	P
DENEY ÖNTEST	29	t= -2.09	p= 0.04
DENEY SONTEST	29	0.04 < 0.05	

Tutum ölçeği, deney grubuna çalışma başlamadan önce ve çalışma tamamlandıktan sonra uygulanmıştır. Tablo 4'e göre, tutum ölçeklerine uygulanan t testi sonucunda $t=-2,09$ ve $p=0,04$ bulunmuştur. Bu sonuca göre, deney grubunun ön-son Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak, anlamlı bir fark ($p < 0.05$, $p=0.04$) vardır. Öğrenci tutumlarında az da olsa olumlu yönde bir değişim meydana gelmiştir.

Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarında 0.05 düzeyinde anlamlı bir farkın olduğu fakat 0.01 düzeyinde anlamlı bir farkın bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Bu durum aradaki anlamlı farkın çok küçük olduğu anlamına gelmektedir.

Öğrenci tutumlarında anlamlı farkın çıkmasının nedeni öğrencilerin uygulanan tekniği sevmelerinden kaynaklanmaktadır. Farkın küçük çıkmasının nedeni ise uygulama süresinin 4 hafta gibi kısa bir süre olmasından dolayıdır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemine bağlı olarak deney grubunun ön test başarı puanı ile kontrol grubunun ön test başarı puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık olup olmadığına ait bulgular Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Ön Test Puanlarına Göre Deney ve Kontrol Gruplarının Karşılaştırılması(t-testi Analizi Sonuçları)

GRUP	N	X	S.S	T	P
DENEY ÖNTEST	29	38.13	15.32	t= 0.362	p= 0.719
KONTROL ÖNTEST	29	36.82	12.06		.719> 0.05

Tablo 5’ de deney ve kontrol gruplarının ortalamaları, standart sapmaları, t ve p değerleri belirtilmiştir. Bu tabloya göre deney grubunun aritmetik ortalaması 38.13, kontrol grubunun aritmetik ortalaması 36.82, deney grubunun standart sapması 15.32, kontrol grubunun standart sapması 12.06 ve t testi sonucu 0.719 olarak bulunmuştur.

Tablo incelendiğinde $p > 0.05$ ($p=.719$) olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre deney ve kontrol grupları ön test-son test puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Deney ve kontrol grubu öğrencileri yaklaşık olarak araştırmanın başlangıcında birbirlerine denk düzeydedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 6. Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması(t-testi analizi sonuçları)

GRUP	N	X	S.S	T	P
KONTROL ÖNTEST	29	36.82	12.06	t=-5.35	p=0.00
KONTROL SONTEST	29	50.82	12.49		0.00 < 0.05

Olağan ders içeriğinin uygulandığı kontrol grubunun ön test-son test puanları Tablo 6’ da verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde kontrol grubunun ön test ortalamasının 36.82’ den son test ortalamasında 50.82’ ye yükseldiği görülmektedir. Kontrol grubunun standart sapması ön testte 12.06, son testte 12.49 bulunmuştur. Kontrol grubuna uygulanan ön test-son test sonucunda $t=-5.35$ ve $p=0.00$ bulunmuştur. Tablo 6’ ya göre $p < 0.05$ ’tir.

Ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığına yönelik yapılan t-testi sonucunda bu farkın anlamlı olduğu görülmektedir

Bu sonuç kontrol grubunda uygulanan olağan ders içeriğinin öğrenci başarısını artırdığını göstermektedir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 7. Deney Grubunun Ön Test-Son Test Puanlarının Karşılaştırılması(t-testi analizi sonuçları)

GRUP	N	X	S.S	T	P
DENEY ÖNTEST	29	38.13	15.32	t = -8.03	p=0,00
DENEY SONTEST	29	67.79	23.07		

Tablo 7' de grup çalışmasıyla gazete kupürlerinden poster oluşturma tekniğini uyguladığımız deney grubunun ön test-son test başarı puanlarına ilişkin veriler gösterilmiştir. Deney grubunun ön test ortalaması 38.13, son test ortalaması 67.79 çıkmıştır. Deney grubunun ön testte standart sapması 15.32, son testte standart sapması 23.07 bulunmuştur. Tablo 7 incelendiğinde deney grubuna uygulanan ön test-son test sonucu $t = -8.03$ ve $p=0.00$ olduğu görülmektedir.

Tablo 7' ye göre $p < 0.05$ ' tir.

Bu verilere göre deney grubunun ön test ile son test başarı puanı arasında bir artışın olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığına yönelik yapılan t-testi sonucunda bu farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, grup çalışmasıyla gazete kupürlerinden poster oluşturma tekniğinin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin başarısında önemli bir artış meydana gelmiştir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 8. Deney ve Kontrol Grubunun Son Test Puanlarının Karşılaştırılması(t-testi analizi sonuçları)

GRUP	N	X	S.S	T	P
DENEY SONTEST	29	67.79	23.07	t=3.48	p=0.001
KONTROL SONTEST	29	50.82	12.49		

5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi "toplum için çalışanlar" ünitesinde, grup çalışmasıyla gazete kupürlerinden poster oluşturma tekniğinin uygulandığı sınıf olan deney grubundaki öğrenci başarısı, kontrol grubundaki öğrencilere göre anlamlı düzeyde fazla çıkmıştır. Bu verileri test etmek için t testi uygulanmıştır.

Tablo 8' de deney ve kontrol gruplarının son test sonuçlarına göre ortalamaları, standart sapmaları, t ve p değerleri belirtilmiştir. Bu tabloya göre deney grubunun aritmetik ortalaması 67.79, kontrol grubunun aritmetik ortalaması 50.82, deney grubunun standart sapması 23.07, kontrol grubunun standart sapması 12.49 ve t testi sonucu 3.48 olarak bulunmuştur.

Tablo incelendiğinde $p < 0.05$ ($p=0.001$) olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre deney ve kontrol grupları arasında son test puanlarına göre anlamlı bir fark vardır.

Başarı puanları açısından bakıldığında deney grubu öğrencilerinin anlamlı derecede kontrol grubu öğrencilerinden başarılı oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar

Yenilenen Sosyal Bilgiler programında, öğrenci merkezli, Sosyal Bilgiler açısından, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır (TTKBa, 2005).

Yenilenen Sosyal Bilgiler programının farklı yönleri olarak etkinlik temelli öğrenmede, öğrencilerin işbirliği yaparak birbirlerinden öğrenme fırsatı bulabilmeleri, etkinlikler sonunda ürettiklerini sınıfta sunarak bir şeyleri başarmanın hazzını yaşayabilmeleri ve öz güven kazanabilmelerinin amaçlandığı belirtilmektedir. Ayrıca program öğrencilerin, bilgiyi kendi yaşantılarından yola çıkarak, yine kendisinin yapılandırmasını hedeflemektedir. Araştırma, sorgulama ve üretmeye dayanan öğrenme yaşantılarının programın ana eksenini oluşturduğu göze çarpmaktadır.

Talim Terbiye Kurulu program geliştirme çalışmaları modülünde, programların yaklaşımı bölümünde, “eğitim, kitap dışı kaynaklara yönlendirilmelidir” ibaresine yer vermiştir. Burada, okullarda eğitimin, tamamen ders ve test kitaplarına bağımlı hâle geldiği, kitaptaki konuların öğrenciler tarafından belenmesi, sorunca söylemesi ve istenirse yazılmasının yeterli gibi algılandığı belirtilmiştir. Öneri olarak gazete, dergi, ders dışı kitaplar, öğrenci velileri ve diğer alanında uzman kişilerin öğrenme işlevine katılmalarının sağlanması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir (TTKBb, 2005).

Yapılandırmacı kuram doğrultusunda yenilenen bu programda bazı alternatif yöntemlerin uygulanması yukarıda görüldüğü gibi önerilmektedir. Son olarak TTKB derslerde gazete kupürlerinden yararlanılmasını önermiştir. Burada hem alternatif kaynakları öğrencilere tanıtmak hem de bir anlamda onların gazete okuru yapılması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, “gruplar aracılığıyla gazete kupürlerinden faydalanarak poster oluşturma” tekniğiyle işlenen bir Sosyal Bilgiler ünitesinde öğrenci başarısındaki artışın bu yöntemin uygulanmadığı diğer sınıfa göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrenciler grupla poster hazırlamanın onları çok mutlu ettiğini sonuçta ellerinde somut bir eser bulunmasının gurur verici olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmada önceki derslerde etkin rol alamayan daha pasif ve çekingen öğrencilerin etkin hale gelerek grup çalışmasından zevk aldıkları gözlenmiştir. Öğrencilere bir daha böyle bir çalışma ister misiniz sorusunu yönlendirdiğimizde sınıfın büyük çoğunluğu coşkuyla evet yanıtını vermiştir.

Gazete kupürleriyle oluşan bu çalışmaların okul koridorunda sergilenmesi ve bunun sonucunda gördüğü ilgi, ayrıca posterlerin değerlendirmesini yine öğrencilerin kendilerinin yapması çalışmaya ilgi ve heyecanı artırmıştır.

Öneriler

Bu sonuçlara göre getirilebilecek önerileri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

1. Gazete kupürleriyle yapılan bu çalışmaya benzer farklı kaynaklar, eski kitap ve dergilerdeki yazılar veya internet kaynaklı bilgilerle bu çalışmalar tekrarlanmalıdır.
2. Daha üst sınıflara posterler bilgisayar ortamında hazırlatılarak öğrenci başarısındaki etkisi test edilmelidir.
3. Bu yöntem İlköğretimin her basamağında içeriği hafifletilerek veya zorlaştırılarak kullanılabilir öğrenci ilgisi ve motivasyonunu artıracak bir yöntemdir. Bu doğrultuda dersler düzenlenmelidir.
4. Bu tekniğin etkililiği, diğer derslerde de çalışılmalı ve test edilmelidir.
5. Bu tekniğin, öğrencilerin gazete okuma ve bilgiye ulaşma yönündeki tutumları ne derece değiştirdiğine yönelik farklı çalışmalar da yapılmalıdır.
6. Öğretmenler bu tür farklı tekniklerin kullanımı için teşvik edilmeli ve eğitilmelidir.

Kaynakça

- AÇIKGÖZ, K. (1992). İşbirlikli Öğrenme, Kuram, Araştırma, Uygulama, Uğurel Matbaası, Malatya.
- AKPINAR, E., ERGİN, Ö. (2005)., "Yapılandırmacı Kuramda Fen Öğretmeninin Rolü", İlköğretim-Online, 4(2), 55-64, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>, Erişim: 24.3.2008.
- BEYDOĞAN, H, Ö. (2004). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Eser Ofset, Ankara.
- BİLGİN, İ., KARADUMAN, A. (2005). "İşbirlikli Öğrenmenin 8. Sınıf Öğrencilerinin Fen Dersine Karşı Tutumlarına Etkisinin incelenmesi", İlköğretim-Online, 4(2), 32-45, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>, Erişim:12.4.2008.
- DEMİREL, Ö. (2005a). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretme Sanatı, Pegem A Yayıncılık, , 308: 81,103, Ankara.
- DEMİREL, Ö. (2005b). Eğitimde Program Geliştirme, Pegem A Yayıncılık, 368: 233 , 234. Ankara.
- DEVECİ, H. (2005). "Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı", The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET, ISSN: 1303-6521, volume 4, Issue 3, Article 21, July.
- GÜVEN, İ. (2004). "Etkili Bir Öğretim İçin Öğretmenlerden Beklenenler", Milli Eğitim Dergisi, Sayı 164, Güz 2004.
- HUİTT, W. (2003). "Constructivism. Educational Psychology Interactive", Valdosta, Ga: Valdosta State University. Retrieved, 2003, Erişim: <Http://Chiron.Valdosta.Edu/Whuitt/Col/Cogsys/Construct.Html>, Tarih: 21.12.2007.
- MEB. (2007). 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Devlet Kitapları, 3. Baskı, Feza Gazetecilik A.Ş., 203:43, İstanbul.
- SENEMOĞLU, N. (2007). Gelişim, Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya, Gönül Yayıncılık, Ankara.
- SARITAŞ, E. (1999). "İlköğretim I. Devrede İşbirlikli Öğrenme Yöntemi İle Geleneksel Öğrenme Yöntemlerinin Başarılı ve Başarısız Öğrenciler Üzerindeki Etkisi", Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, , sayı 6, Özel Sayı.

- ÖZDEN, Y. (2003).  ğrenme ve  ğretme, Pegema Yayıncılık, 247:55, Ankara.
- YANPAR, T., HAZER, B., ARSLAN, A. (2006). "10. Sınıf  z n rl k Konusunda Oluşturmacı  ğrenme Yaklaşımına Dayalı Grup  alışmalarının Kullanılması", İnönü Universitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı:11, 113-122, Bahar 2006.
- TİTİZ, O. (2005). Yeni  ğretim Sistemi, Zambak Yayınları, 151:17, İstanbul.
- WILSON, BRENT, G. (1997). "Reflections on Constructivism and Instructional Design",. Educational Technology Publications, Denver, Englewood Cliiffs NJ.
- TTKB, <http://ttkb.meb.gov.tr/yenicalismalar/gazete.pdf>, "İlköğretim 4-8. Sınıf  ğretim Programlarının  ğrenme- ğretme Süreçlerinde Gazete K p rlerinden Yararlanma", Erişim: 12.04.2008.
- TTKBa, <http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen>, , "İlköğretim 1-5.Sınıf Programları Tanıtım El Kitabı", 2005, Erişim: 15.04.2008.
- TTKBb, http://ttkb.meb.gov.tr/programlar/prog_giris/prg_giris.pdf, "Program Geliştirme  alışmaları", 2005, Erişim: 12.04.2008.

THE EFFECT OF PREPARING POSTERS ON STUDENTS IN GROUPWORK BY THE USE OF NEWSPAPER ARTICLES IN SOCIAL SCIENCES LESSONS

Mutlu UYGUR*

Tuğba YANPAR YELKEN**

Abstract

The aim of this study is to find out The effect of preparing posters in groupwork by the use of newspaper articles in social sciences lessons in primary schools. Fifth classes social sciences lesson, "the ones who work for the society" unit has been chosen for his study. There are control groups and experimental groups in this study. On the view of constructivist theory The applications of renewed programme have been performed on both control and experimental groups. In addition to this study, parallel with lessons contents the students have prepared posters using the newspaper articles in experimental groups.

The research has been done among the students who are in the 5 th class in Mersin Mimar Sinan primary school in 2007-2008 educational year. This research consists of totaly 58 students as the experimental group students in 5-C. The data analyse has been done by using t-test in SPSS packet programme. The end of studying, meaningful differences have been found for the benefit of the experimental group.

Key Words: Social Sciences Lessons, Newspaper Articles, Groupwork, Preparing Posters

* Ministry of National Education, Mimar Sinan Primary School, Mersin

** Mersin University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Mersin